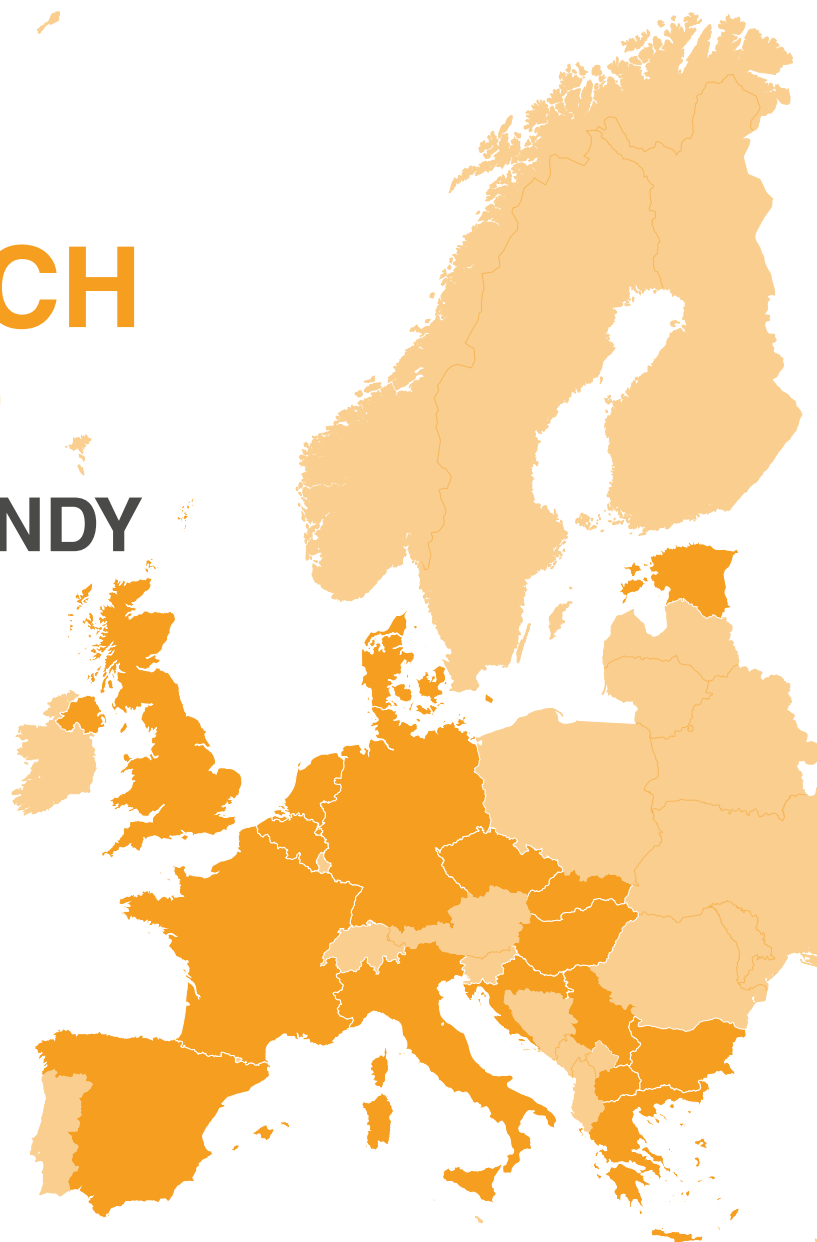

MONITOR SOCIÁLNYCH PRÁV 2020

EURÓPSKE TRENDY

solidar

TOGETHER FOR
SOCIAL EUROPE

FEPS
FOUNDATION FOR EUROPEAN
PROGRESSIVE STUDIES

ÚVOD

Druhé vydanie Monitoru sociálnych práv SOLIDAR poskytuje pohľad na stav sociálnych práv v rôznych európskych krajinách. Toto vydanie obsahuje správy o 14 štátoch Európskej únie - Belgicku, Bulharsku, Chorvátsku, Česku, Dánsku, Estónsku, Francúzsku, Nemecku, Grécku, Maďarsku, Taliansku, Slovensku, Španielsku a Holandsku; o dvoch kandidátskych krajinách - Srbsku a Severnom Macedónsku; a jednom členovi, ktorý opustil EÚ v roku 2020, Spojeným kráľovstvom. Monitor 2020 hodnotí stav sociálnej Európy z hľadiska rovnosti príležitostí, spravodlivých pracovných podmienok, sociálnej ochrany, začlenenia a občianskeho priestoru. Robí tak na základe pozorovaní národných strategických skupín (NSG), ktoré v každej zo 17 krajín vytvoril člen alebo partner SOLIDAR. Tieto skupiny zhromažďujú odborné znalosti organizácií občianskej spoločnosti, akademických pracovníkov a odborníkov v tejto oblasti a podporujú ich štatistickými údajmi a vedeckými poznatkami.

Uprostred celosvetovej pandémie sa otázky verejného zdravia a hospodárske otázky presunuli do centra pozornosti. V dôsledku pandémie Covid-19 a opatrení prijatých na boj proti nej sú však pod silným tlakom aj sociálne

práva. Naše národné strategické skupiny zistili, že existujúce nerovnosti - pokiaľ ide o príjem, bezpečnosť pracovných miest, prístup k zdravotnej starostlivosti a základným službám - sa pandemiou prehĺbili. SOLIDAR sa obáva, že v boji proti vírusu a jeho hospodárskym škodám sa zvráti pokrok dosiahnutý od hospodárskej krízy v roku 2008. Nesmieme sa usilovať o návrat k "normálu", ale namiesto toho zaviesť férový prechod k vytvoreniu nového štandardu, ktorý bude spravodlivejší, udržateľnejší, inkluzívnejší a rovnocennejší pre všetkých. Národné strategické skupiny SOLIDAR varujú, že trendy týkajúce sa zvýšeného obmedzovania slobôd občianskej spoločnosti a útokov na slobodnú tlač pokračovali a zintenzívňovali sa za posledný rok, niekedy pod zámkou opatrení boja proti Covid-19.

Monitor 2020 nakoniec hodnotí, do akej miery sa týmito otázkami zaoberajú odporúčania pre európsky semester pre jednotlivé krajiny do roku 2020. Najmä teraz, keď bol proces európskeho semestra zlúčený s plánmi obnovy a odolnosti, považujeme za nanajvýš dôležité, aby tieto odporúčania viedli členské štáty k sociálne udržateľnému oživeniu po kríze Covid-19.

	2018	2019
GINI index ¹	30.8	30.7
Nezamestnanosť ²	6.8%	6.3%
Index rodovej rovnosti ³	67.4	67.9
Chudoba pracujúcich ⁴	9.4%	9.2%
Preplnenosť bývania ⁵	15.5%	15.6%

Vybrané ukazovatele stavu sociálnych práv v Európe

1 Eurostat (2020). Gini koeficient ekvivalentného disponibilného príjmu: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?lang=sk&dataset=ilc_di12

2 Eurostat (2020). Nezamestnanosť podľa pohlavia a veku: ročné údaje: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=sk

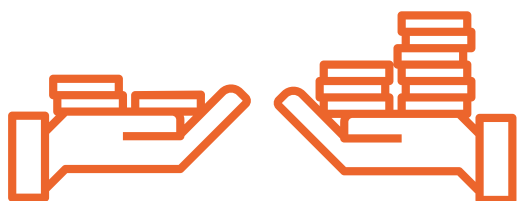
3 Európsky inštitút pre rodovú rovnosť (2020). Index rodovej rovnosti: <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2020/BE>

4 Eurostat (2020). Miera rizika chudoby pracujúcich: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tespm070/default/table?lang=sk>

5 Eurostat (2020). Miera preplnenosti podľa veku, pohlavia a stavu chudoby - celkový počet obyvateľov: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_lvho05a/default/table?lang=sk

ROVNÉ PRÍLEŽITOSTI A SPRAVODLIVÉ PRACOVNÉ PODMIENKY

V monitore sociálnych práv v roku 2019 sme zaznamenali určité zlepšenie sociálnych podmienok, aj keď niektoré európske krajiny ešte stále neboli späť na predkrízových úrovniach pred roku 2008, napríklad pokiaľ ide o rast zamestnanosti a miezd. V monitore 2020 vidíme pozitívny vývoj so zvýšením minimálnych miezd v Španielsku, Česku, Maďarsku a na Slovensku. Partneri SOLIDAR vo všetkých 17 krajinách však vyjadrujú svoje znepokojenie nad zvyšovaním nerovností v príjmoch. Túto obavu potvrdzujú Giniho koeficienty krajín, z ktorých mnohé sa od roku 2010 mierne zvýšili.⁶

Národné strategické skupiny celkovo nehlásia žiadne významné zmeny v zdaňovaní. Poukazujú však na to, že fiškálne zaťaženie domácností s nízkym príjmom je naďalej vysoké, niekedy v dôsledku paušálneho zdanenia príjmu a relatívne vysokého podielu zdaňovania na spotrebe, najmä v Bulharsku, Česku, Estónsku, Grécku a Maďarsku. V krajinách, ktoré naďalej majú systém paušálnej dane, sú domácnosti s nízkym príjmom postihnuté neúmerne a majú tendenciu platiť pomerne veľkú časť svojich príjmov na daniach. Posledná belgická daňová reforma priniesla úžitok pracovníkom s nízkymi mzdami, ale opomenula nepracujúcich ľudí.

ZAMESTNANOSŤ

Na konci roka 2019 bola zamestnanosť v oblasti EÚ-28 na historicky najvyššom maxime, a to 69,5%.⁷ Niekoľko národných strategických skupín v skutočnosti dokonca hlásilo nedostatok pracovných síl, najmä v sektoroch zdravotnej starostlivosti, vzdelávania a služieb. Tento zvýšený dopyt po pracovnej sile však neprišiel so zlepšenými pracovnými podmienkami. Najnaliehavejším javom je nárast neistoty na trhu práce, ktorú všetky národné strategické skupiny označujú ako znepokojivú. Neistota zamestnania a neistota na trhu práce už boli spomínané v monitore sociálnych práv SOLIDAR 2019. Kríza Covid-19 však bolestne odhalila riziká v zdravotníctve, školstve a službách. Rovnáka otázka sa týka aj krajín uchádzajúcich sa o členstvo, ako je napríklad Severné Macedónsko, kde je neformálne zamestnanie hlavným rysom trhu práce.⁸ V Srbsku označuje NSG vysokú nezamestnanosť mladých ľudí a únik mozgov ako kľúčové strednodobé až dlhodobé výzvy v oblasti zamestnanosti.

⁶ Eurostat (2020). Giniho koeficient ekvivalentného disponibilného príjmu: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tessi190/default/table?lang=sk>

⁷ Eurostat (2020). Miera zamestnanosti podľa pohlavia, veku a občianstva (%): https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/LFSQ_ERGAN_custom_160161/default/table?lang=sk

⁸ Pracovný dokument útvarov Komisie - Správa o Severnom Macedónsku za rok 2020 https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/north_macedonia_report_2020.pdf

Napriek tomu, že nedávnych údajov je málo, je nepopierateľné, že kríza Covid-19 mala obrovský vplyv na zamestnanosť takmer vo všetkých európskych krajinách a bude v tom pravdepodobne pokračovať aj v dohľadnej budúcnosti. Od februára 2020 zaznamenávame nárast nezamestnanosti v EÚ-27 o celý percentuálny bod, a to zo 6,5% populácie na 7,5% v septembri. V Španielsku, jednej z krajín, ktorá bola najviac zasiahnutá prvou aj druhou vlnou vírusu, sa nezamestnanosť od začiatku krízy zvýšila takmer o 3 percentuálne body.⁹ Určité odvetvia a kategórie pracovníkov boli zasiahnuté viac ako iné. Naše národné strategické skupiny uvádzajú, že niektoré z najviac postihnutých sektorov, ako napríklad pohostinstvá a cestovný ruch, sú práve tie, ktoré zamestnávajú relatívne vysoký podiel neistých pracovníkov a ľudí zo zraniteľných skupín, ako sú ženy, mládež a migranti. Covid-19 a súvisiace opatrenia (lockdown), ktoré nasledovali v mnohých krajinách, mali na tieto sektory obzvlášť silný dopad. Navyše veľa ľudí, ktorí v nich pracujú, malo neisté zmluvy, a preto zostali v nezamestnanosti nedostatočne chránení.

Aby sa zabránilo hromadnému prepúšťaniu, väčšina vlád zaviedla núdzové opatrenia, vrátane krátkodobých pracovných systémov, ktoré pokrývajú časť miezd pracovníkov. Rozsah, v akom boli tieto systémy úspešné pri ochrane príjmov pracovníkov a budúcej bezpečnosti zamestnania, sa v jednotlivých krajinách líši. Percento pokrytej mzdy sa tiež líši, od 100 % v Írsku po iba 50 % minimálnej mzdy v Poľsku.¹⁰ Niektoré krajiny podmienia toto opatrenie napríklad tým, že zakázali spoločnostiam, ktoré využívajú tento systém prepúšťanie pracovníkov.

ŠKOLSTVO

Naše národné strategické skupiny uvádzajú niektoré protichodné trendy pre ľudí, ktorí predčasne upúšťajú od školskej dochádzky. V niektorých krajinách predstavujú rastúci problém, zatiaľ čo iné sa zdajú byť úspešnejšie pri riešení tohto problému. Celkovo vidíme pozitívny trend, pričom miera predčasného odchodu zo školy v Európe sa znižuje: v roku 2009 14,2 % študentov v krajinách EÚ-28 opustilo školu bez diplomu; v roku 2019 to bolo už len 10,3 %.¹¹ Naše NSG však poukazujú na to, že vo všetkých krajinách je stále pravdepodobnejšie, že zraniteľné skupiny, ako sú Rómovia a študenti z domácností s nízkymi príjmami, opustia školu bez riadneho ukončenia. Vidíme tu i naďalej výrazný rozdiel medzi pohlaviami, chlapci majú výrazne väčšiu pravdepodobnosť, že opustia školu skôr ako dievčatá. Našťastie sa zdá, že tento rodový rozdiel sa pomaly uzatvára. Pozitívny trend vidíme aj v počte mladých ľudí, ktorí nie sú ani v škole, ani v odbornej praxi, ani nie sú zamestnaní (NEET). Podľa Eurostatu v roku 2020 sa toto číslo znížilo z maxima 15,9 % v roku 2013 na 12,5 % v roku 2019.¹²

Niektoré NSG tiež upozorňujú na nedostatok kvalifikovaných učiteľov, ktorý ovplyvňuje kvalitu vzdelávania a vytvára nerovnosti medzi regiónmi, pretože niektoré majú väčší nedostatok ako iné. V niektorých krajinách, napríklad v Bulharsku, sa nerovnosti ďalej zhoršili presunom vzdelávacích kompetencií na miestne orgány. Navyše, pretože veľa študentov sa kvôli pandémie Covid-19 muselo spoliehať na distančné štúdium, existujúce socioekonomické nerovnosti sa prehĺbili. V niekoľkých krajinách, vrátane Talianska a Španielska, učitelia

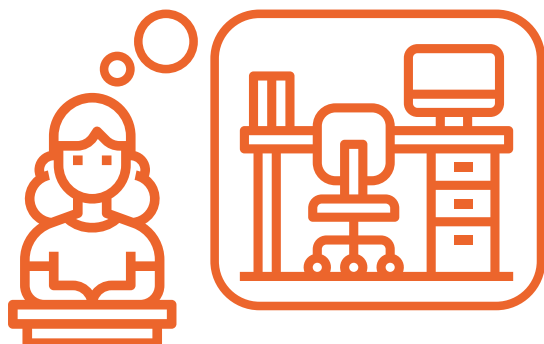
9 Eurostat (2020). Nezamestnanosť podľa pohlavia a veku – mesačné údaje: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/une_rt_m/default/table?lang=en

10 ETUC (8 mája, 2020). Covid-19 Pozrite si ETUC poznámku: Dočasná práca: https://www.etuc.org/sites/default/files/publication/file/2020-05/Covid_19%20Briefing%20Short%20Time%20Work%20Measures%2030%20April.pdf

11 Eurostat (2020). Osoby, ktoré predčasne ukončili školskú dochádzku podľa pohlavia a pracovného stavu: <https://bit.ly/3lmldl6>

12 Eurostat (2020). Mladí ľudia, ktorí nie sú zamestnaní, ani v procese vzdelávania, ani odbornej príprave, podľa pohlavia (NEET) https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_08_20/default/table?lang=en

uvádzajú, že najmä žiaci z domácností s nízkym príjmom sa ťažko zúčastňujú online lekcií, pretože im často chýbajú technologické nástroje a pokojný priestor na štúdium.

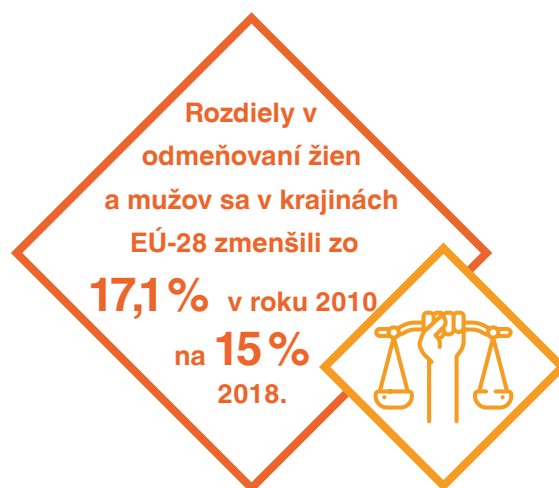

Súvisí to s ďalšou otázkou, ktorá sa stala akútne problematickou: nedostatkom IT zručností medzi mnohými Európanmi. Táto výzva bola uznaná už pred pandémiou Covid-19. Európska komisia pod vedením predsedníčky Ursuly von der Leyenovej stanovila ako jednu zo svojich priorit program Európa pripravená na digitálny vek. Zohráva významnú úlohu v cykle európskeho semestra na rok 2021 a bude sa riešiť v rámci programu digitálnych zručností.¹³ Digitálne zručnosti už zvýšili dopyt na trhu práce a Covid-19 ich urobil nevyhnutnými pre milióny študentov, aby mohli sledovať hodiny z domu. Pandémia tiež spôsobila, že digitálne zručnosti sú nevyhnutné pre prácu z domu a pre občanov, aby mali prístup k štátnym službám online.

RODOVÁ ROVNOSŤ

Celkovo sa rodová rovnosť v EÚ-28 mierne zlepšila, pričom index rodovej rovnosti sa zvýšil zo 67,4 v roku 2019 na 67,9 v roku 2020.¹⁴ Pokrok je však obmedzený a naše národné

strategické skupiny uvádzajú, že vykonávanie smernice o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom je pomalé, s veľkými rozdielmi medzi členskými štátmi. Vidíme určitý pozitívny vývoj v oblasti starostlivosti o deti a transparentnosti v odmeňovaní. Vo všeobecnosti sa však rodová rovnosť vo väčšine európskych krajín naďalej nezačne začleňovať do mainstreamu a NSG poukazujú na nedostatok zastrešujúceho rámca.

Rozdiely v odmeňovaní žien a mužov sa v krajinách EÚ-28 zmenšili zo 17,1 % v roku 2010 na 15 % v roku 2018. Aj tu však vidíme veľké rozdiely medzi krajinami: v Luxembursku zarábajú ženy v priemere o 1,4 % za hodinu menej ako muži, zatiaľ čo v Estónsku je rozdiel 21,8 %.¹⁵ Ak chcete získať úplný obraz o rodovej (ne)rovnosti na trhu práce, je dôležité zvážiť aj rozdiely v zamestnanosti. Napríklad v Rumunsku vidíme relatívne nízky rozdiel v odmeňovaní žien a mužov (2,2 %) ale jeden z najvyšších európskych rozdielov v zamestnanosti, na úrovni 19 %.¹⁶ Podobne v Dánsku je pracovná sila veľmi oddelená, pričom ženy sú nadmerne zastúpené v menej platených verejných pracovných miestach.

13 Európska Komisia (2020). Komisia predkladá Európsky program v oblasti zručností pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1196

14 EIGE (2020). Index rodovej rovnosti: <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2020>

15 Eurostat (2020). Rozdiely v odmeňovaní žien a mužov v neupravenej forme: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_05_20/default/table?lang=en

16 Eurostat (2020). Rozdiely v zamestnanosti žien a mužov: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_05_30/default/table?lang=en

SOCIÁLNA OCHRANA A SOCIÁLNE ZAČLENENIE

Od roku 2013 vládne výdavky¹⁷ na sociálnu ochranu¹⁸ ako percento HDP neustále klesajú. V období pred Covid-om sme v roku 2019 pozorovali mierny pokles podielu ľudí v Európe ohrozených chudobou, konkrétne na 16,8%.¹⁹ Tento vývoj sa z veľkej časti pripisuje zvyšovaniu úrovne zamestnanosti, a teda sa týka hlavne pracujúcich jednotlivcov. V skutočnosti existujú značné rozdiely medzi sociálnymi skupinami a naše NSG upozorňujú na skutočnosť, že systémy minimálneho príjmu a opatrenia na zmiernenie chudoby v mnohých členských štátoch nepostačujú na vymanenie ľudí z chudoby. V Grécku a Maďarsku je financovanie sociálneho zabezpečenia ohrozené, pretože sa znížil podiel zamestnávateľov na sociálnych odvodoch. Aj tu však vidíme pozitívny vývoj, napríklad zavedenie nových systémov minimálneho príjmu v Španielsku²⁰ a Taliansku.²¹

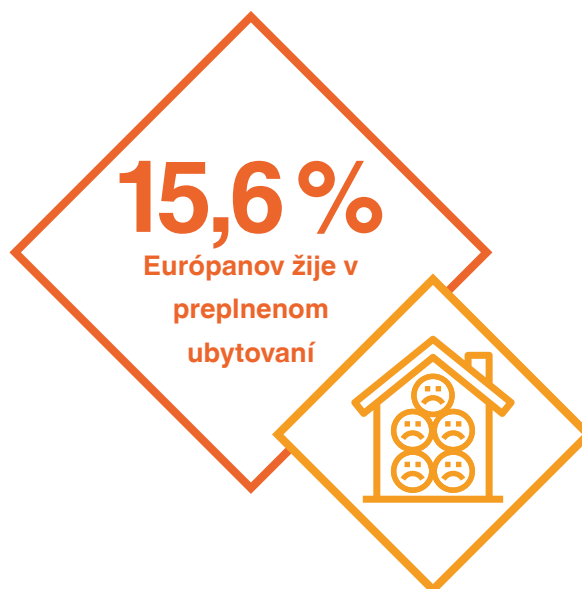
INKLÚZIA MIGRANTOV A MENŠÍN

Zamestnanosť je aj naďalej rozhodujúcim faktorom pre začlenenie migrantov a menšín tak pre mnoho národných vlád, ako aj pre Európsku komisiu. Naše národné strategické skupiny zároveň označujú jazykové bariéry za najpálčivejšiu otázku, ktorá stojí v ceste novým

prístupom k základným službám a zdravotnej starostlivosti, ako aj k trhu práce. Kľúčovú úlohu tu zohrávajú organizácie občianskej spoločnosti, ktoré niekedy dokonca preberajú zodpovednosť zanedbanú (národnými) vládami, napríklad poskytovanie jazykových kurzov a uľahčenie prístupu k základným službám a bývaniu. Je preto o to znepokojujúcejšie, že členské a partnerské organizácie SOLIDAR hlásia nárast útokov na organizácie pracujúce s migrantmi, najmä v Grécku, Maďarsku, Chorvátsku a Bulharsku.

BÝVANIE

Nedostatok kvalitného a dostupného bývania podľa našich NSG naďalej patrí k najnaliehavejším sociálnym problémom. 15,6% Európanov žije v preplnenom ubytovaní a 10,1% žije v domácnosti, kde bývanie zaberá viac ako 40%

17 Eurostat (2020). Výdavky na sociálnu ochranu: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00098/default/table?lang=sk>

18 Eurostat (2020). Čisté dávky sociálnej ochrany: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SPR_NET_BEN_cus-tom_166174/default/table?Lang=sk

19 Eurostat (2020). Miera rizika chudoby podľa hraničnej hodnoty chudoby, veku a pohlavia - prieskumy EU-SILC a ECHP: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_ji02/default/table?lang=sk

20 Štátny úradný vestník (2020). Kráľovský zákonný dekrét 20/2020 o schéme minimálneho príjmu: <https://www.boe.es/eli/es/rdl/2020/05/29/20/con>

21 Ministerstvo práce a sociálnych vecí (2020) Reddito di Cittadinanza <https://www.redditicittadinanza.gov.it/>

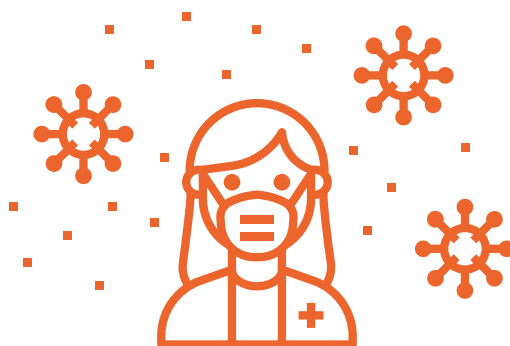
celkového disponibilného príjmu.^{22,23} Tieto problémy ovplyvňujú nájomcov a domácnosti s nízkym príjmom oveľa viac ako vlastníkov domov. Vidíme tiež veľké rozdiely medzi krajinami, pričom iba 1,7% domácností je preťažovaných nákladmi na bývanie na Malte, v porovnaní s 39,5% v Grécku.²⁴ Dostupnosť sociálneho bývania tiež zostáva veľmi žiaduca: v belgickom Flámsku v roku 2016 bolo na zozname čakateľov toľko ľudí, koľko už bolo obsadených jednotiek sociálneho bývania. Naše národné strategické skupiny ďalej uvádzajú významné regionálne rozdiely, pričom náklady na bývanie v mestských centrách a turistických oblastiach stúpajú obzvlášť prudko v pomere k príjmom.

ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ

Systémy zdravotnej starostlivosti vo všetkých európskych krajinách sa museli vyrovať s bezprecedentným dopytom po starostlivosti počas pandémie Covid-19. Celkovo viac ako 9 miliónmi ľudí v EÚ / EHP a Veľkej Británii diagnostikovaných na Covid-19 je²⁵ veľká záťaž pre európske systémy zdravotnej starostlivosti a ich pracovníkov. Pandémia vyniesla na svetlo základné problémy, ako je nedostatočné financovanie a nedostatok zamestnancov, najtvrdším možným spôsobom a najviac zasiahla do životov zraniteľných skupín.

Pandémia narazila na oslabené systémy zdravotnej starostlivosti, decimované viac ako desať rokov škrtmi a úspornými opatreniami. Finančná kríza v roku 2008 viedla k zníženiu výdavkov na verejné služby, vrátane systémov zdravotnej starostlivosti. Stali sa terčom škrtov, pretože vyzerali dosť veľké a teda zabezpečené. Avšak výsledkom bolo, že počet nemocničných lôžok dostupných v EÚ-28 neustále klesal viac ako desať rokov z dôvodu potenciálne vyššej efektívnosti. Už v rámci Monitoru sociálnych práv 2019 členovia a partneri SOLIDAR vyjadrili znepokojenie nad nedostatkom kvalifikovaného zdravotníckeho personálu v niekoľkých krajinách.²⁶

Niekoľko národných strategických skupín tiež vyjadrilo obavy z regionálnych rozdielov v dostupnosti a prístupe zdravotnej starostlivosti v krajinách vrátane Francúzska, Belgicka, Chorvátska a Srbska. Dôvodom je väčšinou nedostatok kvalifikovaného zdravotníckeho personálu alebo regionalizované riadenie zdravotných politík a infraštruktúr. Naše národné strategické skupiny v Bulharsku, Dánsku, Estónsku, Nemecku a Taliansku varujú, že jazyková bariéra zostáva najväčšou prekážkou prístupu migrantov a menšín k zdravotnej starostlivosti. V Bulharsku, Francúzsku, Grécku a Španielsku sa uvádza administratívna záťaž ako ďalší komplikujúci faktor.

22 Eurostat (2020). Miera preplnenosti bývania podľa pohlavia - prieskum EU-SILC: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tessi170/default/table?lang=sk>

23 Eurostat (2020). Miera preťaženia cenou bývania podľa pohlavia - prieskum EU-SILC: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tessi160/default/table?lang=en>

24 Eurostat (2018). Štatistika bývania: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Housing_statistics

25 Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb (ECDC) 2020 Aktualizácia situácie COVID-19 pre EÚ / EHP a Spojené kráľovstvo od 8. novembra 2020: <https://www.ecdc.europa.eu/en/cases-2019-ncov-eueea>

26 Eurostat (2020). Nemocničné postele podľa typu starostlivosti: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/HLTH_RS_BDS__custom_66/default/table?lang=sk

OBČIANSKY PRIESTOR

Zhoršovanie občianskeho priestoru v celej Európe je znepokojujúcim trendom. Členovia a partneri SOLIDAR hlásia, že finančná podpora pre organizácie občianskej spoločnosti sa znižuje a v niektorých krajinách, ako napríklad v Nemecku, podlieha prísnejšej kontrole a zdaneniu. CSO pracujúce s migrantmi čelia čoraz väčším útokom - finančným aj legálnym - zo strany vlád, ako aj extrémistických skupín.

V snahe dostať vírus Covid-19 pod kontrolu obmedzili mnohé vlády na celom kontinente slobodu zhromažďovania zákazom verejných zhromaždení alebo obmedzením veľkosti zhromaždení. Aj keď je to v súvislosti s pandémiou pochopiteľné, vplyv, ktorý mala na právo demonštrovať, nemusí byť ospravedlniteľný, najmä vzhľadom na často miernejšie opatrenia uvalené na obchodné podniky. Počas pandémie Covid-19 sociálni partneri tiež videli, že ich kompetencie boli narušené vládami, ktoré prijímajú jednostranné rozhodnutia o otázkach

zamestnanosti bez (dostatočnej) konzultácie s odborovými zväzmi a organizáciami zamestnávateľov. Vo Francúzsku začali odbory na jar požadovať účasť na rokovaníach o práci na diaľku a rozhovory sa konečne začali v novembri.

Okrem toho neustále útoky na médiá zo strany štátnych aktérov a skupín krajnej pravice ohrozujú slobodu tlače. V Holandsku bol štátny vysielateľ nútený odstraňovať logá zo svojich satelitných dodávok po pokračujúcich hrozbách a útokoch pravicových konšpiračných teoretikov.²⁷ Reportéri bez hraníc tvrdia, že hoci sú niektoré európske krajiny stále vodcami slobody tlače, slobodná žurnalistika v Európe je ohrozená „neliberálnymi demokraciami“ a „bojom proti terorizmu“, najmä na východe a juhu kontinentu.²⁸ Koncentrácia vlastníctva médií v rukách niekoľkých mocných aktérov ďalej obmedzuje slobodu tlače v týchto regiónoch.

27 NOS (2020). NOS haalt na aanhoudende bedreigingen logo van satellietwagens : <https://nos.nl/artikel/2352452-nos-haalt-na-aanhoudende-bedreigingen-logo-van-satellietwagens.html>

28 Reportéri bez hraníc (2020). Európa - stredná Ázia: <https://rsf.org/en/europe-central-asia>

POROVNANIE S ODPORÚČANIAMÍ PRE KONKRÉTNE KRAJINY

Odporúčanie pre konkrétnu krajinu na rok 2020 bolo zverejnené v máji, na vrchole prvého vrcholu pandémie. Nie je preto prekvapením, že mnohé z odporúčaní sa silne zameriavajú na zmiernenie prvých priamych účinkov pandémie Covid-19 na systémy zdravotnej starostlivosti a ekonomiku. S potešením konštatujeme, že pre väčšinu krajín zahrnutých do Monitoru sociálnych práv Európska komisia tiež odporúča posilniť sociálne záchranné siete, a to aj pre atypických pracovníkov (Taliansko) a samostatne zárobkovo činné osoby

(Holandsko). Socioekonomické dopady tejto krízy sú však oveľa hlbšie ako príjmy. Naše národné strategické skupiny hlásia, že pandémie Covid-19 výrazne ovplyvňuje všetky aspekty sociálnych práv, od zamestnania po vzdelávanie a od prístupu k základným službám až po občiansky priestor. Pretože je čoraz jasnejšie, že Covid-19 bude v dohľadnej budúcnosti aj naďalej ovplyvňovať naše spoločnosti, SOLIDAR trvá na tom, že je potrebný širší prístup k jeho sociálno-ekonomickým dôsledkom.

solidar

FEPS
FOUNDATION FOR EUROPEAN
PROGRESSIVE STUDIES

SOLIDAR je európska sieť viac ako 50 organizácií občianskej spoločnosti, ktorá zhromažďuje niekoľko miliónov občanov v celej Európe a na celom svete. SOLIDAR vyjadruje hodnoty svojich členských organizácií voči EÚ a medzinárodným inštitúciám v troch hlavných sektoroch politiky: sociálne veci, medzinárodná spolupráca a celoživotné vzdelávanie. Pre viac informácií navštívte www.solidar.org

SOLIDAR

Avenue des Arts, 50
1000 Brussels - Belgium
+32 2 500 10 20
www.solidar.org
[@SOLIDAR_EU](https://twitter.com/SOLIDAR_EU)

Nadácia európskych progresívnych štúdií (FEPS) je think-tankom sociálnodemokratickej politickej rodiny na úrovni EÚ. Jej poslaním je rozvíjať inovatívny výskum, politické poradenstvo, školenia a debaty s cieľom inšpirovať a informovať progresívnu politiku a smernice v celej Európe. FEPS funguje ako centrum myslenia s cieľom uľahčiť vznik progresívnych odpovedí na výzvy, ktorým dnes Európa čelí. Dnes FEPS ťaží zo solídnej siete 68 členských organizácií. Z nich je 43 riadnymi členmi, 20 má štatút pozorovateľa a 5 je členov z úradnej moci. Okrem tejto siete organizácií, ktoré sú aktívne v oblasti presadzovania pokrokových hodnôt, má FEPS tiež rozsiahlu sieť partnerov, vrátane renomovaných univerzít, vedcov, tvorcov politik a aktivistov.

FEPS

Avenue des Arts, 46
1000 Bruxelles - Belgium
+32 2 234 69 00
info@feeps-europe.eu
www.feeps-europe.eu
[@FEPS_Europe](https://twitter.com/FEPS_Europe)

Monitor sociálnych práv SOLIDAR do roku 2020 bol vyvinutý v rámci programu Spoločne pre sociálnu Európu spolufinancovaného z programu EÚ pre zamestnanosť a sociálne inovácie (EaSI). Poskytuje pohľad na stav sociálnych práv v 17 európskych krajinách. Monitor hodnotí stav sociálnej Európy z hľadiska rovnosti príležitostí, spravodlivých pracovných podmienok, sociálnej ochrany, začlenenia a občianskeho priestoru na základe pozorovaní organizácií občianskej spoločnosti pôsobiacich v teréne v kombinácii so štatistickými údajmi a vedeckými poznatkami. Robí tak na základe pozorovaní národných strategických skupín vytvorených v každej z týchto krajín členom alebo partnerom SOLIDAR.

Monitor 2020 tiež analyzuje, do akej miery sa tieto aspekty odrážajú v odporúčaníach pre jednotlivé krajiny v rámci procesu európskeho semestra smerom k sociálne udržateľnému oživeniu po kríze spôsobenej pandémiou Covid-19.

ZODPOVEDNÝ EDITOR:

Mikael Leyi

AUTOR:

Jedde Hollewijn

KOORDINÁCIA ZVEREJNENIA:

Carlos Roldán Mejías, Violeta Meotto,
Jedde Hollewijn, Julie Martinaud

ÚPRAVY KÓPIÍ:

Sebastian Moffett, David Rinaldi, Euléane Omez

PREKLAD Z ANGLIČTINY:

Eva Homolova

GRAFICKÝ DIZAJN:

Maximilian Fischer

PRÍSPEVKY OD:

Pour La Solidarité, ISI, Centre for Peace Studies,
MKC Praha, Nyt Europa, Johannes Mihkelson Centre,
CEMEA France, La Ligue de l'Enseignement, Willi-
Eichler-Akademie, ARSIS, PGA-Hungary, ARCI, CDI,
Humanitas, IDC, AOPSS, MPDL, VolontEurope

Táto publikácia bola vypracovaná s finančnou podporou Európskej únie. Informácie obsiahnuté v tejto publikácii nemusia nevyhnutne odrážať pozíciu alebo názor Európskej komisie.

solidar

FEPS
FOUNDATION FOR EUROPEAN
PROGRESSIVE STUDIES

© FEPS 2020
© SOLIDAR 2020

